

**МИНТАҚА ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНИШИДА
КИЧИК БИЗНЕС ВА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИКНИНГ
АҲАМИЯТИ, ИСТИҚБОЛЛАРИ (ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ МИСОЛИДА)**

Уринов Иқбол Восиқович
Webster University in Tashkent

КИРИШ

Ҳар қандай ҳудуднинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик муҳим ўрин тутди. Бундай тадбиркорлик фаолияти аҳоли бандлигини таъминлаш, турмуш даражасини ошириш ва иқтисодий барқарорликка эришишда ҳал қилувчи омиллардан бири ҳисобланади. Фарғона вилояти Ўзбекистоннинг энг тараққий этган ҳудудларидан бири бўлиб, бу ерда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун кенг имкониятлар мавжуд. Мазкур тезисда мазкур соҳанинг аҳамияти, мавжуд муаммолар ва истиқболдаги ривожланиш йўналишлари таҳлил қилинади.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг аҳамияти
Фарғона вилоятида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик иқтисодиётнинг етакчи сектори ҳисобланади. Унинг асосий аҳамияти қуйидагиларда намоён бўлади:

Аҳоли бандлигини таъминлаш – Фарғона вилоятида кичик бизнес субъектлари орқали минглаб иш ўринлари яратилган.

Маҳаллий бюджетга тушумларни ошириш – тадбиркорлик субъектлари орқали солиқ тушумлари ҳудуд иқтисодиётини ривожлантиришга хизмат қилади.

Иқтисодий диверсификация – саноат, қишлоқ хўжалиги, хизмат кўрсатиш ва туризм соҳаларида янги ташаббуслар пайдо бўлишига туртки беради.

Ижтимоий барқарорликни таъминлаш – аҳоли даромадларининг ўсиши ижтимоий муаммоларни камайтиришга ёрдам беради.

Фарғона вилояти саноат ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги ривожланган инфратузилмаси, меҳнат ресурсларининг юқори салоҳияти ва тадбиркорлик муҳитининг яхшиланиши билан ажралиб туради.

Фарғона вилоятида кичик бизнесни ривожлантиришдаги муаммолар

International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences

Hosted online from New York, USA

Website: econfseries.com

2nd March, 2025

Фарғона вилоятида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришда бир қатор муаммолар мавжуд:

- Молиявий ресурсларга етишмовчилик – кредит олиш имкониятларининг чекланганлиги ва юқори фоиз ставкалари кичик бизнес субъектлари учун жиддий тўсиқ бўлмоқда.
- Рақобат муҳити ва бозорга чиқиш муаммолари – айрим соҳаларда рақобат кескин бўлиб, янги тадбиркорларнинг бозорга кириши қийинлашмоқда.
- Қонунчилик ва бюрократик тўсиқлар – тадбиркорликни ривожлантиришда баъзи маъмурий жараёнлар мураккаблигича қолмоқда.
- Инновацион технологиялардан фойдаланиш даражаси пастлиги – бизнес субъектларининг аксарияти замонавий технологияларни жорий этишда сусткашлик қилмоқда.

Шу билан бирга, ҳукумат томонидан тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бўйича бир қатор имтиёз ва субсидиялар жорий этилгани ҳамда бизнес юритиш учун қулай шароитлар яратилаётгани ижобий натижаларга олиб келмоқда.

Фарғона вилоятида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш истикболлари.

Фарғона вилоятида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш учун қуйидаги устувор йўналишларга эътибор қаратиш лозим:

- Кредитлаш тизимини янада такомиллаштириш – кичик бизнес учун имтиёзли кредитлар ва молиявий ёрдам дастурларини кенгайтириш.
- Экспорт салоҳиятини ошириш – маҳаллий тадбиркорларнинг маҳсулотларини халқаро бозорларга чиқариш имкониятларини яратиш.
- Инновацион ва рақамли технологиялардан фойдаланишни рағбатлантириш – стартапларни қўллаб-қувватлаш, ИТ соҳасидаги бизнес лойиҳаларни қўпайтириш.
- Туризм ва хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш – вилоятдаги табиий ва маданий меросдан самарали фойдаланиш орқали янги бизнес имкониятларини яратиш.

- Худудий кооперацияни кучайтириш – йирик саноат корхоналари ва кичик бизнес субъектлари ўртасида ҳамкорликни йўлга қўйиш.

Фарғона вилоятида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш бўйича амалга оширилаётган чора-тадбирлар ҳудуднинг иқтисодий ўсишига, янги иш ўринлари яратилишига ва аҳоли турмуш даражасининг яхшиланишига хизмат қилади.

ХУЛОСА

Фарғона вилоятида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ижтимоий-иқтисодий ривожланишда муҳим ўрин тутди. Ҳукумат томонидан ушбу соҳани ривожлантиришга қаратилган чора-тадбирлар ҳудуд иқтисодиётини барқарорлаштиришга ва янги бизнес ташаббусларини қўллаб-қувватлашга йўналтирилган. Шу билан бирга, мавжуд муаммоларни бартараф этиш, тадбиркорлик муҳитини янада яхшилаш ва инновацион технологиялардан кенг фойдаланиш Фарғона вилоятида кичик бизнеснинг узлуксиз ривожланишига хизмат қилади. Ҳозирги вақтда ҳукумат томонидан тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш мақсадида турли имтиёз ва субсидиялар жорий этилмоқда. Бундан ташқари, тадбиркорларга қулай муҳит яратиш, лицензиялаш ва солиқ юкини енгиллаштириш, молиявий ресурслардан самарали фойдаланишни таъминлашга қаратилган ислохотлар амалга оширилмоқда. Фарғона вилоятидаги тадбиркорлар учун хомашё базаси, транспорт-коммуникация инфратузилмаси ва меҳнат ресурсларининг мавжудлиги бизнес юритиш учун муҳим омиллардан бири бўлиб хизмат қилмоқда.

Шу билан бирга, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш учун айрим муаммоларни ҳал қилиш талаб этилади. Жумладан, тадбиркорларнинг молиявий ресурсларга эга бўлиш имкониятини кенгайтириш, рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқариш ва экспорт салоҳиятини ошириш, инновацион технологиялардан самарали фойдаланишга эътибор қаратиш муҳимдир. Шунингдек, давлат ва хусусий сектор ўртасидаги ҳамкорликни кучайтириш, ёшлар ва хотин-қизларни тадбиркорликка жалб этиш ҳам минтақанинг иқтисодий тараққиётига ижобий таъсир кўрсатади.

Истиқболда Фарғона вилоятида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш учун қуйидаги йўналишларга алоҳида эътибор қаратиш лозим:

- Имтиёзли кредит ва субсидиялар дастурларини кенгайтириш, тадбиркорларнинг молиявий ресурсларга эга бўлишини осонлаштириш;
- Рақамли иқтисодиёт имкониятларидан фойдаланиш, онлайн бизнес, IT-соҳалар ва электрон тижоратни ривожлантириш;
- Туризм, қишлоқ хўжалиги ва қайта ишлаш саноатида тадбиркорликни ривожлантириш, бу орқали янги иш ўринлари яратиш;
- Хорижий инвесторлар ва маҳаллий тадбиркорлар ўртасидаги ҳамкорликни кучайтириш, экспорт йўналишини кенгайтириш ва инновацион маҳсулотлар ишлаб чиқаришни рағбатлантириш.

Хулоса қилиб айтганда, Фарғона вилоятида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик иқтисодий тараққиётнинг асосий йўналишларидан бири бўлиб, унинг барқарор ривожланиши ҳудуднинг умумий иқтисодий ўсишига катта ҳисса қўшади. Мавжуд имкониятлардан самарали фойдаланиш ва тизимли ёндашув асосида иш олиб бориш орқали вилоятда тадбиркорлик муҳитини янада яхшилаш мумкин.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 15 июлдаги "Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармони.
2. Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси – Фарғона вилояти иқтисодий кўрсаткичлари (2023 йил ҳисоботи).
3. Қосимов Б., Тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришда институционал ёндашув, Тошкент, 2021.
4. Фарғона вилояти ҳокимлиги расмий сайти – www.fargona.uz
5. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва молия вазирлиги – Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга доир дастурлар.
6. Бобомуродов И., "Ўзбекистонда тадбиркорлик муҳитини такомиллаштиришнинг устувор йўналишлари", Тошкент, 2020.